

Василь Феодосійович Чекурін
(14.01.1951 – 08.04.2021)

Західний науковий центр НАН України і МОН України, Відділення математики Національної академії наук України, Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача НАН України та його Центр математичного моделювання, широкі кола наукової громадськості з глибоким сумом сповіщають, що 8 квітня 2021 року раптово перестало битися серце відомого вченого у галузі математичного моделювання та обчислювальної механіки деформівних твердих тіл, завідувача відділу математичних проблем механіки неоднорідних тіл Інституту, лауреата премії ім. М. М. Крилова НАН України, доктора фізико-математичних наук, професора **Василя Феодосійовича Чекуріна**.

Він народився 14 січня 1951 року в с. Маньківка Бершадського району Вінницької області. Після закінчення восьмирічної школи навчався у Львівському технікумі радіоелектроніки (1966–1969), а потім – Львівському політехнічному інституті на електрофізичному факультеті (1969–1974), отримав диплом інженера електронної техніки за спеціальністю «інженерна електрофізика». Під час навчання проявив здібності до дослідницької роботи, в результаті чого впродовж 10 років працював у науково-дослідній лабораторії Львівської політехніки на різних посадах – від інженера до старшого наукового співробітника. Велике бажання займатися важливими теоретичними і прикладними дослідженнями, його значний науковий потенціал та ерудиція за рекомендацією старших колег привели Василя Чекуріна у 1977 році до Львівського філіалу математичної фізики Інституту математики АН України (реорганізованого у вересні 1978 р. в Інститут прикладних проблем механіки і математики (ІППММ) АН України), керівник якого академік Ярослав Степанович Підстригач спрямував його до професора Ярослава Йосиповича Бурака. Відтоді розпочалася його надзвичайно плідна наукова

співпраця з цим видатним вченим-механіком, завідувачем відділу теорії фізико-механічних полів (1969–1995), науковим керівником Центру математичного моделювання Інституту (1995–2011), членом-кореспондентом АН України (1985). Спочатку було навчання (1977–1981) за його керівництва в заочній аспірантурі при ІППММ АН України, успішний захист у 1982 р. в цьому інституті дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук, а також перехід на постійне місце праці до Інституту в 1984 р. на посаду старшого наукового співробітника. Він працював на наукових посадах, зокрема, завідувача лабораторії теоретично-експериментальних методів механіки (1988–1996), провідного наукового співробітника (1996–1998), а з 1998 р. очолював відділ математичних проблем механіки неоднорідних тіл ІППММ ім. Я.С. Підстригача НАН України. Наприкінці 1998 року захистив дисертацію «Математичні моделі і методи термомеханіки провідно-діелектричних тіл» на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук (науковий консультант – член-кореспондент НАН України Я. Й. Бурак), у 2005 році отримав вчене звання професора зі спеціальності «математичне моделювання та обчислювальні методи».

Високе визнання отримав як високваліфікований педагог на кафедрі математичного моделювання ЛНУ ім. Івана Франка та кафедрі захисту інформації Національного університету «Львівська політехніка». З 2008 року – за сумісництвом професор, керівник філії кафедри захисту інформації при ІППММ ім. Я. С. Підстригача НАН України.

Професор В. Ф. Чекурін отримав вагомі результати з механіки взаємозв'язаних полів і фізичного матеріалознавства. Він автор і співавтор понад 300 наукових праць, у тому числі чотирьох монографій [1–4], довідникового [5] і навчального [6] посібників, ґрунтовної статті в «Encyclopedia of Thermal Stresses», 19 винаходів і патентів. Розвинув макроскопічну теорію деформації напівпровідникових тіл і структур з урахуванням локально нерівноважних станів, дефектів структури, специфічних властивостей поверхні та меж розділу матеріалів за механічних, теплових та електромагнітних стаціонарних і нестационарних навантажень. Отримали визнання його наукові результати з теорії взаємодії поляризованого світла і ультразвуку з неоднорідно деформованими тілами та їхні застосування для створення методів неруйнівного визначення напружено-деформованого стану та параметрів структури неоднорідних твердих тіл. Його основні наукові результати спрямовані на математичне моделювання та дослідження процесів перенесення у деформівних напівпровідниках, діелектриках, металах і структурах на їх основі; розвиток обчислюваних методів розв'язування прямих і обернених задач теорії взаємодії полів різної фізичної природи в деформівних твердих тілах; розроблення математичних моделей та методів для томографії тензорних полів у неоднорідних деформівних твердих тілах та ідентифікації їх структури, фізичних властивостей і термодинамічного стану; розвиток теоретичних засад для нових методів вимірювання фізичних параметрів з використанням ефектів взаємодії полів різної фізичної природи в твердих тілах і розробка принципів функціонування пристроїв для реалізації цих методів; інформаційні технології в освіті та управлінні.

Під керівництвом професора В. Ф. Чекуріна захищено 2 докторські та 5 кандидатських дисертацій. З 2007 року був заступником голови Спеціалізованої вченої ради для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук за спеціальностями 01.02.04 – механіка деформівного твердого тіла та 01.05.02 – математичне моделювання та обчислювальні методи при ІППММ ім. Я. С. Підстригача НАН України, а також Спеціалізованої докторської вченої ради при ФМІ ім. Г. В. Карпенка НАН України. Був членом редколегії наукового журналу «Математичні методи та фізико-механічні поля» (з 2003 р.), доклав багато зусиль для формування редакційної політики журналу задля набуття ним статусу одного з провідних видань в Україні в галузі математики, математичних проблем механіки і математич-

ного моделювання полів різної фізичної природи та публікації його у видавництві «Springer» як складової міжнародного наукового журналу «Journal of Mathematical Sciences».

Член Національного комітету України з теоретичної та прикладної механіки, Наукового товариства ім. Шевченка в Україні, Міжнародних наукових товариств GAMM, EUROMECH, IEEE.

За вагомі наукові здобутки та підготовку наукових кадрів його було відзначено премією імені М. М. Крилова НАН України, а також нагороджено відзнаками НАН України «За професійні здобутки» та «За підготовку наукової зміни».

Раптова недуга і смерть застали його за реалізацією далекосяжних планів та задумів, і його відхід – велика втрата для усього колективу Інституту. Друзі, колеги та учні Василя Феодосійовича пам'ятатимуть його яскраву особистість, з глибокою вдячністю поцінуюватимуть його значний внесок до досягнень Інституту.

1. Бурак Я. И., Чекурин В. Ф. Физико-механические поля в полупроводниках. Математические основы теории. – Киев: Наук. думка, 1987. – 264 с.
2. Чекурин В. Ф. Термодинамічна теорія кінетичних явищ у деформованих напівпровідниках. – Львів: ЛОИМО, 1999. – 72 с.
3. Бурак Я., Чапля Є., Нагірний Т., Чекурин В., Кондрат В., Чернуха О., Мороз Г., Червінка К. Фізико-математичне моделювання складних систем / Під заг. ред. чл.-кор. НАНУ Бурака Я. Й., д. ф.-м. н. Чаплі Є. Я. – Львів: Сполом, 2004. – 264 с.
4. Чекурин В. Ф., Кравчишин О. З. Пружні збурення в неоднорідно деформованих твердих тілах. – Львів: Сполом, 2008. – 152 с.
5. Куриляк Д. Б., Назарчук З. Т., Михаськів В. В., Чекурин В. Ф., Синявський А. Т. Математичне моделювання взаємодії фізичних полів із дефектами матеріалу / Технічна діагностика матеріалів і конструкцій: довідн. пос. у 8-ми томах/ За заг. ред. З. Т. Назарчука. – [Том 2]. – Львів: Простір-М, 2018. – 512 с.
6. Чекурин В. Ф., Червінка К. А. Інформаційні технології та системи: лабораторний практикум для студ. мат. та фіз.-техн. спец. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 222 с.
7. Chekurin V. F. Thermoelasticity of semiconductors: the many-continuum thermodynamic approach // In: Encyclopedia of Thermal Stresses / Ed. R. В. Hetnarski. – Dordrecht etc.: Springer, 2014. – Vol. 11. – P. 5844–5858.

*Назарчук З. Т., Кушнір Р. М., Андрейків О. Є., Максимчук В. Ю.,
Пелих В. О., Похмурський В. І., Скальський В. Р., Андрійчук М. І.,
Гачкевич О. Р., Кравчишин О. З., Кунець Я. І, Мартиняк Р. М.,
Марчук М. В., Михаськів В. В., Міщенко В. О., Николишин М. М.,
П'янило Я. Д., Сулим Г. Т., Токовий Ю. В., Чапля Є. Я.,
Дудикевич В. Б., Заблоцький М. В., Мусій Р. С., Похмурська Г. В.*